

OTROCI V ŘÍMSKÉM PRÁVU - PŘÍKLADY

Pojmy

Dominica potestas, otroctví, manumissio, libertinus, in favore libertatis, revocatio in servitute, servitus poenae, peculium, vindicta (Livius Ab Urbe condita II, 5), redemptio servus suis nummis emptus

Sentence

Dig. 1, 5, 4, 1 Florentinus libro nono institutionum *Servitus est constitutio iuris gentium, qua quis dominio alieno contra naturam subicitur*. Otroctví je ustanovení práva národů, kterým se někdo proti přirozenosti podrobí cizímu vlastnictví.

Dig. 1, 5, 4, pr. Florentinus libro nono institutionum *Libertas est naturalis facultas eius quod cuique facere libet, nisi si quid vi aut iure prohibetur*. Svoboda je přirozená možnost, činit každému co je libo, pouze v tom případě, že násilí nebo právo tomu nebrání.

1. příklad

Podějte etymologický rozbor vzniku slova otrok v latině, především se zaměřte na slova *servare* a *mancipium*, *vindicta*

Just. Inst. I, 3, 3, Livius Ab Urbe condita II, 5

2. příklad

Otroctví je institutem jakého práva?

Gaius I. 52, Dig. 1, 5, 4, 1

3. příklad

Poppea je svobodná římská dívka, zamiluje se do otroka Sticha, který je součástí peculia, které má filius familias Septimus. Poppea za ním dochází a je s ním přistižena.

Otázky:

a) Musí mít Poppea svolení se „scházet“ se Stichem, pokud ano, kdo ji toto svolení musí dát?

b) Co se stane, když svolení nedostane a bude třikrát přistižena s otrokem. Vyřešte tuto situaci podle práva klasického a podle práva justiniánského, je zde nějaký rozdíl?

Gaius I,84; I, 160

Just. Inst. 3,12,1

c) Co když se Poppei a Stichovi narodí dítě, jaké bude mít toto dítě postavení?

Just. Inst. 1,4 De Ingenuis; Gaius I, 86

6. příklad

Senátor Lucius je velmi štedrý člověk, jelikož mu je velmi mnoho otroků oddáno, rozhodl se, že je v testamentu propustí na svobodu. Celkem měl Lucius 100 otroků. V testamentu napsal jména 42 nejoddanějších otroků, které chtěl propustit na svobodu. Testament byl sepsán v roce 10. n. l. a Lucius zemřel za pět let po sepsání.

Otázky:

a) Je možné propustit otroky testamentem?

b) Bylo propuštění otroků testamentem nějak omezeno?

c) Je propuštění 42 otroků na svobodu platné a účinné?

d) Jaké podmínky v tomto případě musí nastat, aby se otroci stali svobodnými?

Gaius I, 42